

QUAN ĐIỂM CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỀ QUÉT SẠCH CHỦ NGHĨA CÁ NHÂN VỚI XÂY DỰNG, CHỈNH ĐỐN ĐẢNG HIỆN NAY

PGS, TS NGUYỄN TRỌNG PHÚC

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Ngày nhận:

15-11-2021

Ngày thẩm định, đánh giá:

17-12-2021

Ngày duyệt đăng:

31-12-2021

Tóm tắt: Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng “chủ nghĩa cá nhân” là thứ vi trùng độc hại, là nguồn gốc sinh ra mọi căn bệnh nguy hiểm như tham lam, lừa dối, kiêu ngạo, hiểu danh, hẹp hòi, thiếu kỷ luật, địa phương, cục bộ và nhiều tiêu cực khác. Chỉ có quét sạch chủ nghĩa cá nhân, mỗi cán bộ, đảng viên mới thật sự tiến bộ, hoàn thành trách nhiệm là người lãnh đạo. Thực hiện chỉ dẫn của Người, hiện nay Đảng đang đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng theo yêu cầu, nội dung của Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI, XII và Kết luận của Hội nghị Trung ương 4 khóa XIII (10-2021). Phải tăng cường giáo dục đạo đức cách mạng theo gương Hồ Chí Minh, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư.

Từ khóa:

Hồ Chí Minh; đạo đức cách mạng; chủ nghĩa cá nhân

Chủ nghĩa cá nhân ở mỗi con người là sự đề cao lợi ích cá nhân, chỉ biết lo cho lợi ích cuộc sống và tham vọng của cá nhân mình, với lối sống ích kỷ, vị kỷ, không biết đến lợi ích chung của tập thể, cộng đồng, xã hội, của người khác, không có ý thức về hành động vì nước, vì dân, vì sự nghiệp cách mạng. Để quét sạch chủ nghĩa cá nhân cần thiết phải nhận rõ nguồn gốc, nguyên nhân của chủ nghĩa cá nhân mới có được những giải pháp thích hợp, có hiệu quả. Chủ nghĩa cá nhân có nguồn gốc xã hội và nguồn gốc từ lối sống bản năng, tham muốn của con người.

Khi xã hội loài người xuất hiện chế độ sở hữu tư nhân về tư liệu sản xuất trong chế độ chiếm hữu

nô lệ, chế độ phong kiến và chế độ TBCN, thì chủ nghĩa cá nhân cũng phát triển. Một nhóm người, tập đoàn người, thậm chí một cá nhân, một dòng họ chiếm hữu phần lớn tư liệu sản xuất, đồng thời chiếm hữu phần lớn của cải vật chất của xã hội trở thành lực lượng thống trị xã hội, áp bức, bóc lột số đông những người dân, người lao động. Lợi ích cá nhân và sự cai trị hà khắc của số ít đối với số đông, thực trạng xã hội đó nuôi dưỡng và phát triển nhận thức và hành vi đề cao và phục tùng lợi ích và địa vị cá nhân. Quá trình xã hội hóa sản xuất và sự hình thành các cộng đồng, tập thể, vai trò của cá nhân có được điều chỉnh nhưng vẫn rất nặng nề gắn liền với chế độ tư hữu. Cách mạng XHCN đề cao lợi ích tập thể, cộng đồng xây dựng

Hội thảo khoa học “50 năm tác phẩm “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân” của Chủ tịch Hồ Chí Minh - Giá trị lý luận và thực tiễn đối với công tác xây dựng, chính đốn Đảng hiện nay (3-2-1969 - 3-2-2019)”, ngày 25-1-2019

xã hội vì lợi ích của toàn dân, toàn xã hội. Nhưng ảnh hưởng của chủ nghĩa cá nhân vẫn rất nặng nề trong quá trình tạo dựng xã hội mới.

Ở Việt Nam, Cách mạng Tháng Tám năm 1945 xóa bỏ chế độ phong kiến, thuộc địa, xây dựng chế độ dân chủ nhân dân để từng bước xây dựng chế độ XHCN. Đó là quá trình cải biến cách mạng sâu sắc và triệt để vì lợi ích của toàn dân, giải phóng triệt để con người về mặt xã hội. Chủ nghĩa cá nhân, tàn dư của chế độ cũ, vẫn tồn tại, biểu hiện trong những căn bệnh cản trở cuộc sống mới và quá trình xây dựng xã hội mới. Ngay trong ngày đầu của Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (3-9-1945), Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ, những tàn dư của chế độ cũ đã “hủ hóa dân tộc chúng ta bằng những thói xấu, lừa dối, gian xảo, tham ô và những thói xấu khác. Chúng ta có nhiệm vụ cấp bách là phải giáo dục lại nhân dân

chúng ta. Chúng ta phải làm cho dân tộc chúng ta trở nên một dân tộc dũng cảm, yêu nước, yêu lao động, một dân tộc xứng đáng với nước Việt Nam độc lập. Tôi đề nghị mở một chiến dịch giáo dục lại tinh thần nhân dân bằng cách thực hiện: CẦN, KIỂM, LIÊM, CHÍNH”¹.

Hồ Chí Minh thấy rất rõ, để loại bỏ những thói xấu, tiêu cực đã tồn tại lâu dài cần phải có sự giáo dục nghiêm túc. Sự giáo dục đó cũng để giúp con người vượt lên được những nhu cầu bản năng thấp kém. Ở trong mỗi người đều có con người xã hội có thể tiếp nhận cái tốt, cái tích cực để trở thành người tốt, biết sống vì người khác, vì cộng đồng, xã hội, có người trở thành kiểu mẫu, tấm gương, trở thành vĩ nhân. Nhưng trong mỗi người vẫn tồn tại bản năng sống, con người cá nhân với những tham muốn vật chất. Nhu cầu cá nhân đó là cần thiết nhưng tham muốn đó phát triển quá mức, tự

mỗi người không kiểm soát được và chi phối toàn bộ đời sống của người đó thì sa vào chủ nghĩa cá nhân, không còn phẩm chất cần thiết của con người xã hội. Con người bản năng đó càng rất cần sự giáo dục. Năm 1927, khi nêu ra 23 điều về tư cách người cách mệnh, Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh có đề cập người cách mệnh phải “Ít lòng tham muốn về vật chất”². Nếu không vậy sẽ nảy nở phát triển chủ nghĩa cá nhân, những tham muốn tầm thường, trái với mục tiêu phấn đấu của người cách mạng.

Trong thời kỳ đấu tranh giải phóng dân tộc, hoạt động bí mật, tuyệt đại bộ phận cán bộ, đảng viên nêu cao đức hy sinh, phấn đấu vì lý tưởng cách mạng của Đảng, giai cấp, dân tộc. Cũng có một số rất ít không vượt qua được khó khăn, thách thức, không vượt qua được bản thân mình dẫn đến đầu hàng, phản bội. Đó cũng là biểu hiện của cá nhân chủ nghĩa. Khi Đảng trở thành Đảng cầm quyền sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, cán bộ, đảng viên nắm các chức vụ, quyền hạn trong bộ máy chính quyền cách mạng các cấp. Nếu không thực sự tu dưỡng, rèn luyện, để cho những tham muốn về lợi ích vật chất, về chức quyền chi phối, không đặt lợi ích của cách mạng, của quốc gia, dân tộc lên trên hết, trước hết, thì cán bộ, đảng viên dễ sa vào chủ nghĩa cá nhân, tha hóa về lối sống và tha hóa quyền lực.

Trong tác phẩm *Sửa đổi lối làm việc* (10-1947), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phân tích sâu sắc điều gì dẫn tới chủ nghĩa cá nhân và tác hại của căn bệnh đó. Người nhấn mạnh:

“Trong Đảng ta còn có những người chưa học được, chưa làm được bốn chữ “chí công vô tư”, cho nên mắc phải chứng *chủ nghĩa cá nhân*.”

Chủ nghĩa cá nhân là như một thứ vi trùng rất độc, do nó mà sinh ra các thứ bệnh rất nguy hiểm”³.

Các thứ bệnh rất nguy hiểm đó là: *Bệnh tham lam*, đặt lợi ích của mình lên trên lợi ích của

Đảng, của dân tộc, “tự tư tự lợi”, dùng của công làm việc tư, dựa vào thế lực của Đảng để theo đuổi mục đích riêng của mình; sinh hoạt xa hoa, tiêu xài bừa bãi tiền của Đảng, của dân, thậm chí làm chợ đen, buôn lậu, không sợ mất thanh danh của Đảng, không sợ mất danh giá của mình. *Bệnh lười biếng*, tự cho mình cái gì cũng giỏi, việc gì cũng biết, lười học hỏi, lười suy nghĩ; việc dễ thì tranh lấy cho mình, việc khó đùn đẩy cho người khác, gặp việc nguy hiểm thì tìm cách để trốn tránh. Hồ Chí Minh cũng chỉ rõ những biểu hiện của các thứ bệnh khác như *Bệnh kiêu ngạo*, *Bệnh hiếu danh*, *Thiếu kỷ luật*, *Óc hẹp hòi*, *Óc địa phương*, *Óc lãnh tụ*, *Hữu danh vô thực*, *Kéo bè kéo cánh*, *Bệnh “cá nhân”* v.v...

Hồ Chí Minh nêu rõ những nguy hại của các thứ bệnh phát sinh từ chủ nghĩa cá nhân đối với không chỉ mỗi cán bộ, đảng viên mà với toàn Đảng. Người cũng đặt ra yêu cầu tu dưỡng, rèn luyện trong Đảng.

“Những tật bệnh đó khiến cho Đảng xệch xoạc, ý kiến lung tung, kỷ luật lỏng lẻo, công việc bê trễ. Chính sách không thi hành được triệt để, Đảng xa rời dân chúng.

Mắc phải bệnh đó thì dễ đi đến chỗ để lợi ích cá nhân lên trên, để lợi ích Đảng và dân tộc xuống dưới.

Một người cách mạng bao giờ cũng phải trung thành, hăng hái, xem lợi ích của Đảng và dân tộc quý hơn tính mệnh của mình. Bao giờ cũng quang minh chính trực, ham cách sinh hoạt tập thể, luôn luôn săn sóc dân chúng, giữ gìn kỷ luật, kiên quyết chống lại “bệnh cá nhân”⁴.

Kháng chiến chống thực dân Pháp thắng lợi năm 1954, miền Bắc được giải phóng, bước vào thời kỳ hòa bình, xây dựng đất nước theo con đường XHCN. Hồ Chí Minh căn dặn cán bộ, đảng viên, chiến sĩ chú trọng rèn luyện bản thân trong điều kiện mới, cảnh giác với những cám dỗ vật chất

“viên đạn bọc đường”, tránh biểu hiện tự cho mình có thành tích kháng chiến, có công lớn phải được hưởng thụ, sắp đặt vào vị trí xứng đáng, biểu hiện công thần, bất mãn. Tất cả những biểu hiện đó đều bắt nguồn từ chủ nghĩa cá nhân.

Tháng 12-1958, trên Tạp chí *Học tập* (nay là *Tạp chí Cộng sản*), Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài *Đạo đức cách mạng*. Hồ Chí Minh nêu rõ: “Đạo đức cách mạng là vô luận trong hoàn cảnh nào, người đảng viên cũng phải đặt lợi ích của Đảng lên trên hết. Nếu khi lợi ích của Đảng và lợi ích của cá nhân mâu thuẫn với nhau, thì lợi ích cá nhân phải tuyệt đối phục tùng lợi ích của Đảng”⁵. Người chỉ rõ những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân là trái với đạo đức cách mạng và sự nghiệp xây dựng CNXH. “Chủ nghĩa cá nhân đẻ ra trăm thứ bệnh nguy hiểm: quan liêu, mệnh lệnh, bè phái, chủ quan, tham ô, lãng phí... Nó trói buộc, nó bịt mắt những nạn nhân của nó, những người này bất kỳ việc gì cũng xuất phát từ lòng tham muốn danh lợi, địa vị cho cá nhân mình, chứ không nghĩ đến lợi ích của giai cấp, của nhân dân. Chủ nghĩa cá nhân là một

kẻ địch hung ác của chủ nghĩa xã hội. Người cách mạng phải tiêu diệt nó”⁶.

Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Chủ nghĩa cá nhân là một trở ngại lớn cho việc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Cho nên thắng lợi của chủ nghĩa xã hội không thể tách rời thắng lợi của cuộc đấu tranh trừ bỏ chủ nghĩa cá nhân”⁷.

Kiên quyết trừ bỏ chủ nghĩa cá nhân nhưng CNXH lại bảo đảm lợi ích cá nhân chính đáng của mỗi người. Hồ Chí Minh nêu rõ: “Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân không phải là “giày xéo

lên lợi ích cá nhân”. Mỗi người đều có tính cách riêng, sở trường riêng, đời sống riêng của bản thân và của gia đình mình. Nếu những lợi ích cá nhân đó không trái với lợi ích của tập thể thì không phải là xấu. Nhưng lại phải thấy rằng chỉ ở trong chế độ xã hội chủ nghĩa thì mỗi người mới có điều kiện để cải thiện đời sống riêng của mình, phát huy tính cách riêng và sở trường riêng của mình.

Không có chế độ nào tôn trọng con người, chú ý xem xét những lợi ích cá nhân đúng đắn và bảo đảm cho nó được thoả mãn bằng chế độ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa. Trong xã hội có giai cấp bóc lột thống trị, chỉ có lợi ích cá nhân của một số rất ít người thuộc giai cấp thống trị là được thoả mãn, còn lợi ích cá nhân của quần chúng lao động thì bị giày xéo. Trái lại, trong chế độ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa là chế độ do nhân dân lao động làm chủ, thì mỗi người là một bộ phận của tập thể, giữ một vị trí nhất định và đóng góp một phần công lao trong xã hội. Cho nên lợi ích cá nhân là nằm trong lợi ích của tập thể, là một bộ phận của lợi ích tập thể. Lợi ích chung của tập thể được bảo đảm thì lợi ích riêng

của cá nhân mới có điều kiện để được thỏa mãn”⁸.

Hồ Chí Minh cùng với Đảng lãnh đạo xây dựng CNXH ở miền Bắc, bước đầu xác lập quan hệ sản xuất mới, xóa bỏ sở hữu tư nhân, xác lập chế độ công hữu về tư liệu sản xuất (kinh tế quốc doanh và tập thể) thực hiện phân phối theo lao động; xây dựng cơ sở vật chất - kỹ thuật của CNXH, xây dựng nền văn hóa mới và con người mới XHCN với quan hệ xã hội tốt đẹp “mỗi người vì mọi người, mọi người vì mỗi người”. Đó là những điều kiện thuận lợi để ngăn chặn, đẩy lùi

Những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, quyết tâm quét sạch chủ nghĩa cá nhân vẫn soi sáng công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, bảo đảm đưa sự nghiệp cách mạng, xây dựng, phát triển đất nước giành được những thắng lợi vẻ vang.

chủ nghĩa cá nhân. Trên thực tế, khắc phục những thói xấu mà xã hội cũ để lại và sự tồn tại trong mỗi con người là rất khó khăn, phức tạp.

Hồ Chí Minh sớm nhận thấy điều đó. Ngày 3-2-1969, trên báo *Nhân Dân*, Hồ Chí Minh công bố bài viết quan trọng *Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân*. Hồ Chí Minh thẳng thắn chỉ rõ, bên cạnh những đồng chí tốt vẫn còn “một số ít cán bộ, đảng viên mà đạo đức, phẩm chất còn thấp kém”⁹.

“Họ mang nặng chủ nghĩa cá nhân, việc gì cũng nghĩ đến lợi ích riêng của mình trước hết. Họ không lo “mình vì mọi người” mà chỉ muốn “mọi người vì mình”.

Do *cá nhân chủ nghĩa* mà ngại gian khổ, khó khăn, sa vào tham ô, hủ hóa, lãng phí, xa hoa. Họ tham danh trục lợi, thích địa vị quyền hành. Họ tự cao tự đại, coi thường tập thể, xem khinh quần chúng, độc đoán, chuyên quyền. Họ xa rời quần chúng, xa rời thực tế, mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh. Họ không có tinh thần cố gắng vươn lên, không chịu học tập để tiến bộ.

Cũng do *cá nhân chủ nghĩa* mà mất đoàn kết, thiếu tinh tổ chức, tính kỷ luật, kém tinh thần trách nhiệm, không chấp hành đúng đường lối, chính sách của Đảng và của Nhà nước, làm hại đến lợi ích của cách mạng, của nhân dân”¹⁰.

Từ thực trạng đó, Hồ Chí Minh yêu cầu: “Mỗi cán bộ, đảng viên phải đặt lợi ích của cách mạng, của Đảng, của nhân dân lên trên hết, trước hết. Phải kiên quyết *quét sạch chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng, bồi dưỡng tư tưởng tập thể, tinh thần đoàn kết, tính tổ chức và tính kỷ luật*”¹¹. Người nêu rõ những giải pháp cần thiết: “Đảng ta phải ra sức tăng cường giáo dục toàn Đảng về lý tưởng cộng sản chủ nghĩa, về đường lối, chính sách của Đảng, về nhiệm vụ và đạo đức của người đảng viên. Phải thực hành phê bình và tự phê bình nghiêm chỉnh trong Đảng. Phải hoan nghênh và

khuyến khích quần chúng thật thà phê bình cán bộ, đảng viên. Chế độ sinh hoạt của chi bộ phải nghiêm túc. Kỷ luật của Đảng phải nghiêm minh. Công tác kiểm tra của Đảng phải chặt chẽ”¹².

Hơn nửa thế kỷ qua, những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về quyết tâm quét sạch chủ nghĩa cá nhân vẫn soi sáng quá trình xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, bảo đảm đưa sự nghiệp cách mạng, xây dựng, phát triển đất nước giành được thắng lợi vẻ vang. Đảng đã lãnh đạo toàn dân tộc hoàn thành kháng chiến cứu nước giành độc lập hoàn toàn và thống nhất Tổ quốc; lãnh đạo cả nước xây dựng CNXH, tiến hành công cuộc đổi mới, CNH, HĐH, hội nhập quốc tế, giành được những thành tựu to lớn có ý nghĩa lịch sử. Đại hội XIII của Đảng (1-2021) đã khẳng định: “*Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay*”¹³. Thành tựu của cách mạng và phát triển đất nước luôn luôn là thước đo vai trò lãnh đạo đúng đắn của Đảng và kết quả của xây dựng Đảng.

Đại hội XIII (2021) của Đảng đã tổng kết một số bài học từ thực tiễn của công cuộc đổi mới, trong đó bài học hàng đầu là về xây dựng Đảng, “công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng phải được triển khai quyết liệt, toàn diện, đồng bộ, thường xuyên, hiệu quả cả về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ. Kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; thường xuyên củng cố, tăng cường đoàn kết trong Đảng và hệ thống chính trị; thực hiện nghiêm các nguyên tắc xây dựng Đảng, thường xuyên đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng”¹⁴.

Xây dựng, chỉnh đốn Đảng được thực hiện với quyết tâm chính trị cao theo nội dung NQTƯ 4 khóa XI và NQTƯ 4 khóa XII và đã đạt được kết quả rõ rệt. Tuy vậy, vẫn còn có những hạn chế,

khuyết điểm. “Một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa tiên phong, gương mẫu; tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ vẫn còn diễn biến phức tạp. Tự phê bình và phê bình ở nhiều nơi còn hình thức. Thực hiện trách nhiệm nêu gương, nhất là người đứng đầu chưa tạo được sự lan tỏa sâu rộng”¹⁵. Đặc biệt xây dựng Đảng về đạo đức còn có những hạn chế. “Việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa thường xuyên, một số suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; vẫn còn tình trạng nói không đi đôi với làm; không tuân thủ nguyên tắc của Đảng; quan liêu, tham nhũng, lãng phí, cá nhân chủ nghĩa, thực dụng, bè phái, gây mất đoàn kết nội bộ; chưa nêu cao ý thức trách nhiệm trước tổ chức, cơ quan, đơn vị, địa phương và nhân dân”¹⁶.

Từ thực trạng đó, HNTU 4 khóa XIII (10-2021) chủ trương đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng, chủ động, quyết liệt hơn, kiên quyết chống tham nhũng và những tiêu cực khác, quyết tâm “quét sạch chủ nghĩa cá nhân”, chống chủ nghĩa cá nhân là yêu cầu bức thiết vì nó là nguồn gốc của mọi suy thoái, tiêu cực trong Đảng và hệ thống chính trị. Thực hiện những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, vận dụng vào hoàn cảnh hiện nay cần nhấn mạnh một số điểm chủ yếu. *Một là*, tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, Cương lĩnh, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Giáo dục trong Đảng bài bản, sâu sắc, thiết thực và có hiệu quả cao hơn. Giáo dục của Đảng gắn liền với yêu cầu tự rèn luyện, tu dưỡng của cán bộ, đảng viên theo những chuẩn mực đạo đức cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư và những quy định, quy chế của Đảng. *Hai là*, đẩy mạnh tự phê bình, phê bình nghiêm túc, tránh hình thức trong tổ chức Đảng và cả hệ thống chính trị. Khuyến khích, bảo vệ những cán bộ “dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm,

dám đương đầu với khó khăn, thử thách, quyết liệt trong hành động vì lợi ích chung”¹⁷. *Ba là*, chú trọng công tác kiểm tra, giám sát để kịp thời ngăn chặn những sai phạm của cán bộ, đảng viên; làm tốt hơn công tác quản lý cán bộ, đảng viên, tăng cường kiểm soát quyền lực và bảo vệ chính trị nội bộ; lắng nghe ý kiến của nhân dân tham gia xây dựng Đảng. *Bốn là*, thực hiện nghiêm túc kết luận về xây dựng, chỉnh đốn Đảng tại HNTU 4 khóa XIII (10-2021) và Quy định số 37-QĐ/TW, ngày 25-10-2021, của Ban Chấp hành Trung ương Đảng “Về những điều đảng viên không được làm”; xây dựng Đảng và hệ thống chính trị thật sự trong sạch, vững mạnh.

Quét sạch chủ nghĩa cá nhân để xây dựng một xã hội tốt đẹp vì con người, vì nhân dân, đòi hỏi sự phấn đấu lớn lao của từng tổ chức đảng, từng cán bộ, đảng viên. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Đây là một cuộc chiến đấu chống lại những gì đã cũ kỹ, hư hỏng, để tạo ra những cái mới mẻ, tốt tươi”¹⁸. Đó là *cuộc chiến đấu không lỏ*. Mỗi người không thể không bắt đầu bằng giữ gìn, bồi đắp danh dự. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhiều lần nhấn mạnh, danh dự là điều thiêng liêng, cao quý nhất. Biết trọng danh dự là hướng người ta tới những điều tốt đẹp, tránh xa cái xấu và cũng là biết giữ *thanh danh của Đảng, danh giá của mình*.

1. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 4, tr. 7
2. *Sđđ*, T. 2, tr. 280
- 3, 4. *Sđđ*, T. 5, tr. 295, 298-299
- 5, 6, 7, 8. *Sđđ*, T. 11, tr. 607, 611, 609, 610
- 9, 10, 11, 12, 18. *Sđđ*, T. 15, tr. 546, 546-547, 547, 547, 617
- 13, 14. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQGST, H, 2021, T. I, tr. 104, 26-27
- 15, 16, 17. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQGST, H, 2021, T. II, tr. 223, 178-179, 243.